

A harmadik törvényjavaslat *A vármegyei közigazgatásról* szól. Ebből a levéltárosokra a kinevezés (7. §. pontja) mikéntje tartozik, melyet a vármegye főispánja gyakorol. A főlevéltárnoki állás dekorumául tekinthető az (33. §.), hogy mint eddig, ugy ezentul is helyet juttat részére a törvényhatósági bizottságban.

A főlevéltárnok hatáskörét (84. §.), illetőleg új intézkedéseket tartalmaz a javaslat. A főlevéltárnok őrzi, kezeli és gondozza a vármegye levéltárát, esetleg *irattárát is*. „Ahol az irattárat más tisztviselő kezeli, felügyeletet gyakorol ennek kezelése felett.“ Egyszóval a javaslat kezelési teendőket is utal a főlevéltárnok hatáskörébe, ami novum, mert a Vármegyei Ügyviteli Szabályzat, mely a levéltárnok teendői taxative felsorolja (237. §.) ezt nem ismeri és a levéltárnokot az alispáni előadók közé sorolja. Ezt az alispánnak az új törvényjavaslat is megengedi és eszerint az alispán a főlevéltárnok munkásságát a közigazgatási ügyintézés más terén is igénybe veheti. Sok helyütt ma is rendes előadói teendőket (névmagyarosítás, egyesületi ügyek, vizikönyvi ügyek, nemességi bizonyítványok stb.) végez a főlevéltárnok s ezek a levéltári működéssel összhangban levő, odatartozó ügyek, tehát a szolgálat keretébe tartoznak. Erre azonban irattár kezelés mellett ezentul fizikai ideje nem marad. Az irattár kezeléséhez felesleges az egyetemi képesítés, mellyel karunk többsége rendelkezik.

Végül e törvényjavaslat a tulajdonjog kérdését is tisztázza: A levéltár a törvényhatóság tulajdona marad (106. §.), tehát felette a törvényhatósági bizottság rendelkezik.

Miként az előadottakból látjuk, az új törvényjavaslatok nem hozták meg azt a levéltárosi kar részére, amelyet helyzete javulása érdekében vártak tőle. Eszerint előlépési viszonyaink egyszerűen megszűnnek és hova ma-

radtunk el a számvevőségi szaktól (közép- vagy kereskedelmi iskola végzettség) amely a javaslat szerint a belügyminiszterium számvevőségével egy státust fog alkotni s amelyben a főszámvevő a VII., a számtanácsos a VIII., a számvizsgáló a IX. fizetési osztályban van, de elérheti a számvevőségi igazgatói állást is, amely a VI. osztályban van! Ezen kívül a levéltárnoki leendő körébe kezelési ügykört is sorol az irattárak kezelése vagy felügyeletével, ami nagy visszaesés a multhoz képest, hol a levéltárnoki pályát inkább mint tudományos pályát értékelték. Tanárok, ügyvédek, szolgabírák, ülnökök, lelkészek mentek erre a pályára a levéltári ügy iránt érzett előszeretet és hivatás folytán. Neves történettudósok emelkedtek ki a levéltárak szürke miliójából, írók, szerkesztők kaptak inspirációt a levéltárakban élő nemzeti mult megismerésével, megindult az anyag feldolgozásának szép munkája, folyóiratok keletkeznek az ország több vidéki városában (mind levéltárnok szerkeszti) s a törvényjavaslat mind ezt az ambíciót azzal véli fokozni, hogy a főlevéltárnokot megbizsa az irattár felügyeletével vagy kezelésével. Ujabban kivétel nélkül egyetemi végzettségű levéltárnokok kerültek hivatalba, a kar nivója örvendetesen emelkedett; de a törvényjavaslat ennek útját elvágja, mert az állást nem értékeli és anyagilag sem látja el úgy, amint arra annak viselői számot tarthatnak, amire egyébiránt joga van minden más közigazgatási ágazat tisztviselőjének, aki főiskolai képesítést szerzett, aki történetesen egy szerény államvizsgálóval miniszteri tanácsos, alispán is lehet, míg az egyetemet végzett és fogalmazói vizsgát tett levéltáros szerencsével a VIII. fizetési osztályba juthat, ahol élni és halnia kell. A most kinevezettek pedig talán csak évtizedek mulva érhetik el e fizetési osztályt, ha a javaslat — amihez kétség nem fér — törvény lesz.

A vármegyei levéltárosok új illetményei.

Az új törvényjavaslatok közül a vármegyei alkalmazottak személyi és szolgálati viszonyairól szóló törvényjavaslat 4. §. 9. pontja intézkedik a levéltárosok státusa megosztásáról

és azok egyharmadát a VIII., kétharmadát a IX. fizetési osztályba, az allelvéltárosokat ugyanez arányban a IX. és X. f. osztályokba sorozza. Mivel ez a körülmény az 1912: LVII. tc.-

hez képest igen nagy visszafejlődést mutat, érdekeink megóvása céljából sürgős értekezletet tartottunk Kőszeghi Sándor h. elnök meghívása folytán f. kó 14-én Budapesten és a következő kérelmet intéztük a belügyminiszter úrhoz érdekeink megóvása céljából.

*Nagyméltóságú Belügyminiszter Úr!
Kegyelmes Urunk!*

A Törvényhatósági Levéltárnokok Országos Egyesülete azzal a tiszteletteljes kérelemmel járul Nagyméltóságodhoz: hogy a vármegyei tisztviselők fizetését is tárgyzó, a vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól szóló törvényjavaslat országgyűlési tárgyalásánál méltányos kérésünket figyelembe venni méltóztassék.

Kegyelmes Urunk! Az említett törvényjavaslat 4. §. 9. pontja a vármegyei főlevéltárnoki állások egyharmadát a VIII., kétharmadát pedig a IX. fizetési osztályba sorozza. A tőlünk megkívánt legkisebb minősítés: az érettségi vizsga és ezen fölül a levéltár kezelői vizsga; a levéltárnokok túlnyomó nagy többségének azonban ezidőszerint teljes főiskolai és egyetemi képesítése, doktorátusa is van; többen pedig a főiskolai képesítésen felül az országos levéltári fogalmazói vizsgát is letették; mind ezt a körülményt az említett törvényjavaslat életbelépésével hatályon kívül helyezendő 1912. LVIII t. c. figyelembe is vette.

Az új törvényjavaslat bennünket csekély kivétellel egyetemi végzettségű tisztviselőket, kik közül többen ismeretes irodalmi és tudományos tevékenységet fejtünk ki, a négy középiskolát végzett irodaigazgatókkal helyez egy sorba; holott az államigazgatás minden ágaza-

tában érvényesül az az elv, hogy az egyetemi vagy főiskolai végzettség magasabb fizetési osztályok elérésére is módot nyújt. De ugyanezt a lehetőséget biztosítja az új törvényjavaslat a csupán középiskolát végzett számvevőségi tisztviselőknek is, akik létszám összesítés révén nemcsak a VII. de a VI. fizetési osztályba is emelkedhetnek.

Nem rideg anyagi érdek, hanem emelkedtebb erkölcsi szempontok: önérzetünk, ambíciónk, tudományos munkánk értékelése indít bennünket arra a kérésre, hogy a levéltárnokok túlnyomó többségének magas minősítését figyelembe véve, a javaslatot olyképpen módosítani méltóztassék: hogy a vármegyei főlevéltárnokok kétnyolcada a VII., háromnyolcada a VIII. és háromnyolcada a IX. fizetési osztályba soroztassék, aminek — hangsúlyozni óhajtjuk — pénzügyi akadálya sincs, mivel a törvényjavaslat a 15 allelevéltárnoki állást megszünteti s így kérelmünk teljesítése az államháztartásra úgy szólván semmi újabb terhet nem ró.

Méltányos kérelmünket, hogy státusunk csekély számának a képesítés és szolgálati idő figyelembe vételével való rendezését bölcs megfontolás tárgyává tenni méltóztassék, Nagyméltóságod jóindulatú támogatásába ajánlva mély tisztelettel vagyunk

a Törvényhatósági Levéltárnokok Országos Egyesülete nevében

(Aláírások.)

Kérjük a kartársakat, hogy speciális helyzetüket és sérelmeiket minél többen hozzák tudomásunkra, hogy azt lapunkban nyilvánosságra hozzassuk és így a törvényjavaslattal szemben támasztott jogosult aggodalmainkat igazoljuk.

Levéltáraink köréből.

Csongrád vármegye új főlevéltárosa. Csongrád vármegye főispánja dr. *Panyik-Tóth* Demeter vármegyei aljegyzőt, a nyugalmazott Pázmány Danó helyettesét főlevéltárnokká nevezte ki. Dr. Panyik-Tóth Demeter 1886. nov. 2. született Szentesen, hol középiskolai tanulmányait is végezte. 1906. okt. 1-én lépett Csongrád vármegye szolgálatába és a

vármegyei tisztifőügyész mellett volt gyakorlaton; majd 1911. év elején közigazgatási gyakornok lett; ez évben megszerezte a budapesti tudományegyetemen a jogtudori fokozatot, a vármegye 1913. őszén aljegyzőjévé választotta meg. 1913. június 1-étől helyettesítette a nyugalomba vonuló főlevéltárnokot egész ez év május 1-én történt kinevezéseig.